І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го ЛЮТОГО 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 25, 1960 No. 36. VOL. LXVII.

АЙЗЕНГАВЕР І КУБІЧЕК ПРОКЛЯМУВАЛИ ХРЕСТОНОСНИЙ ПОХІД ЗА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Бразилія. — У вівторок дня 23-го лютого ц. р. през. Айзенгавер прибув до цього міста, що має стати вже незабаром новою столицею Бразилії і що його поквапно будують, щоб перевести сюди теж й осідок бразилійського уряду. През. Айзенгавера вітали тут ентузіястично не тільки представники уряду та міського правління, але теж і населення цього новобудованого міста. Негайно після свого прибуття до Бразилії і після привітальних урочистостей през. Айзенгавер відбув зустріч із бразилійським президентом Жусселіном Кубічеком, у висліді якої обидва президенти проголосили спільну „Бразилійську Декларацію", започатковуючи нею хрестоносний похід за економічний розвиток Південної Америки і водночас із цим кампанію за посилення демократії в країнах цього континенту та боротьбу з комуністичною, пропаґандивною й економічною експансією. Текст цієї декларації був прочитаний державним секретарем Крістіяном А. Гертером і міністром закордонних справ Бразилії Горасіом Ляфером під час церемонії, яка відбулася на тому місці, де плянують побудувати пам'ятник на пошану през. Айзенгавера і для утривалення в історії Бразилії його цьогорічних відвідин. В основному „Бразилійська Декларація" базується на принципах і напрямках спільної бразилійсько - американської співпраці, встановлених у декларації, проголошеній державним секретарем ЗДА Джаном Фостером Доллесом і бразилійським урядом в серпні 1958 року. Із Бразилійською Декларацією дов'язують Бразилія і з нею теж інші країни Південної Америки, як це ствердив у своїй промові бразилійський президент Жусселіно Кубічек, свої надії на успішний розвиток їхнього господарства і на вихід із теперішньої відсталости й економічної стагнації. В Декларації стверджується конечність спільного порозуміння і співпраці у змаганні за посилення господарського розвитку південно-американських країн і за їх добробут і підкреслюється, що аспірації народів Південної Америки на краще життя є однією із найголовніших вимог сучасности. Ця вимога може бути здійснена з допомогою зрозуміння і спільних наполегливих зусиль усіх зацікавлених чинників, зокрема З'єдинених Держав Америки. Відвідини през. Айзенгавера у майбутній новій бразилійській столиці, як теж і в старій столиці Ріо де Жанейро триватимуть три дні. — Супроводять Президента в його поїздці по Південній Америці державний секретар Крістіян А. Гертер, брат Президента і його дорадник для південноамериканських справ д-р Мілтон Айзенгавер та ін.

Президент Айзенгавер виходить із літака на летовищі в новобудованій бразилійській столиці Бразилія. Внизу: прапори і портрет Айзенгавера на вулицях Ріо де Жанейро.

„Єдина надія на перемогу волі — це морально-духова, політично-економічна і військова сила" — сен. МекКлеллен

Веллі Фодж, Па. — Голова сенатської комісії, яка веде переслухання в справі корупції в робітничих організаціях промовляв під час отримання Нагороди ім. Джорджа Вашингтона від Фундації Волі і сказав, що боротьба між Сходом і Заходом може бути вирішена в найближчих кількох роках. „Найближчих кілька років можуть бути найбільше вирішальні в людській історії". На думку цього сенатора „єдиною надією на перемогу волі може бути моральна, духова, політична, економічна і військова сила". Небезпека панування комунізму в світі спричинила змагання комуністичних держав із країнами вільного світу в ділянках технології, космічних просторів, науки і збройних сил. Сенатор МекКлеллен вимагає, щоб ЗДА для збереження волі поборювали злочини, корупцію, які можуть підорвати безпеку країни із середини.

ЗДА і Канада проти всяких обмежень у закордонній торгівлі

Вашинґтон. — В столиці ЗДА відбулися наради економічних представників ЗДА і Канади, в яких брали участь канадійські міністри фінансів, торгівлі і рільництва та американські секретарі скарбу, внутрішніх справ, рільництва, торгівлі і державний секретар. З виданого комунікату виходить, що „поправилися фінансові і економічні позиції більшости інших держав". Представники ЗДА і Канади вдоволені з того, що вже зліквідовано деякі обмеження в міжнародній торгівлі, але, пишеться в комунікаті, важливим є те, щоб „скасувати всякі обмеження в цій ділянці, і щоб не було жадних дискримінацій проти країн із долярового валютою". ЗДА і Канада застановлялися над торговельним імпортом із тих держав, в яких є дешевші робітні сили і дешевші товари. Деякі держави зросли економічно внаслідок допомоги ЗДА, і тепер вони загрожують цій країні своїми дешевими товарами. Наради економістів ЗДА і Канади відбулися в дуже прихильній атмосфері. Дехто гадає, що до поліпшення відносин між цією країною і Канадою спричинився державний секретар Крістіян А. Гертер, який є за більшу співпрацю між обома країнами як покійний Джан Ф. Доллес.

У Південній Кореї американці скріплюють свої війська

Сеуль. — Восьма американська армія, стаціонована в Південній Кореї, дістає нову зброю і новий виряд і значно збільшує свою вогневу силу — твердив її теперішній командант ген. Картер Б. МекҐрудер. Він заповів, що модернізація Восьмої армії продовжується і буде переведена ще в цьому році. Він відмовився уточнити цю заяву, але за газетними інформаціями Восьма армія дістає нові ракети. Названий генерал вказав на зменшення числа виряду, що вимагає ремонту з 15% до 5%: отримано з ЗДА додаткові фонди та переводиться поквапно потрібний ремонт. Генерал МекҐрудер висловив переконання, що збройних сил в Південній Кореї достаточно, щоб зупинити новий наступ ворога і завдати йому великих втрат, до часу, поки наспіє поміч.

Таємничі підводні човни втекли з арґентинського порту

Буенос Айрес. — Арґентинська фльота офіційно признала, що ворожі таємничі підводні човна, на яких полювали 24 дні, втекли з затоки Ґольфо Нуево. Гадають, що там були два підводні човни невідомого походження. На основі аналізи пального, яке виплило було на воду, можна твердити, що це були човни східньо-европейського походження. Фльота стверджує, що її виявлювачі є старого типу, ще з другої світової війни, і тому важко було викрити і змусити піддатися ворожі модерні підводні човни в затоці 900 квадратових миль завбільшки, доступ якої до океану є довгий на 7 миль. Фльота вимагає нових фондів на свою модернізацію.

Маркет університет вшанував пам'ять Гетьмана Мазепи

Мілвокі, Висконсин. — В неділю, 21-го лютого, тут у Маркет університеті відбулася конференція, присвячена гетьманові Іванові Мазепі. Проводив конференцію проф. А. Сокольніцкі, вступну доповідь виголосив директор Словянського Інституту цього університету проф. Роман Смаль-Стоцький, підкресливши зокрема значення Мазепо,як мецената науки і мистецтва та як державного мужа, а головну доповідь про Мазепу, як тему в світовій літературі мав проф. І. Фізер з Нотр Дейм університету. Відомий угорський науковець проф. Т. Ковріґ, колишній ректор Будапештенського університету, говорив про сліди гетьмана Мазепи і Карла XII в Угорщині, вказавши на те, що українські історики ще не використали всіх матеріялів, поміщених і мадярських джерельних публікаціях. Дальше голос забирали проф. Р. Пар з департаменту англійської філології і проф. Ш. Дептула. Заля була заповнена професурою, студентами і гостями.

Осередок СУМА в Ню Йорку відзначив 10-річчя

Ню Йорк. — Минулої суботи і неділі, 20-го і 21-го лютого, місцевий осередок Спілки Української Молоді Америки ім. ген. Тараса Чупринки відзначив десятиріччя своєї діяльности бенкетом-зустріччю з громадянство в залі школи св. Юра в суботу та ювілейним концертом в залі Джуньйор Гайскул в неділю. Бенкет відкрив голова Ювілейного Комітету К. Василик, а проводив ним, після проведеної молитви, п. М. Черешньовський. У програмі бенкету, крім привітань від представників центральних і місцевих установ і громадянства, був виступ письменника Івана Керницького. Після бенкету відбулась товариська забава. У програмі ювілейного концерту, що відбувся в заповненій залі Джуньйор Гайскул під мистецьким проводом С. Ґензи, була вступна промова К. Василика, виступ ансамблю бандуристок Осередку під проводом П. Данилова, групові і сольові народні танки юних сумівців та сольові інструментальні виступи сумівців, рецитація, виступ ансамблю бандуристів під проводом проф. Р. Левицького, а дальше сольові вокальні й інструментальні виступи та виступ квартету: В. Жела, Д. Ґенза, А. Плескун і С. Масна. Концерт закінчено танком „Верховина".

В АМЕРИЦІ

● **12 прем'єрів совєтських республік** відвідали булк також і славну на весь світ нюйоркську біржу при Волл Стріті перед своїм виїздом до СССР. Провідник делеґації сказав таке, коли йому пояснювали ролю біржі, говорячи про інвестиції капіталів широких кол громадянства: „Ми не потребуємо такої інституції. Які інвестиції тут можуть бути, коли денно стільки разів збіняються ціни різних акцій, а річно ці зміни виносять 250 розів.

● **Головний поштмайстер** Артур Е. Соммерфілд заявив, що якщо Конґрес зменшить видатки на департамент ним очолюваний на $82 мільйонів долярів, то він обмежить поштову службу та зредукує запляновану модернізацію праці на пошті. Соммерфілд старається, щоб Конґрес не зменшував видатків на поштовий департамент.

● **Президент Айзенгавер** передав нюйоркському кардиналові Френсісові Спеллманові, який є капеляном єпископом американських збройних сил, відзначення товариства, що опікується опущеною самотною молоддю. При цій параді був голова цього товариства Чарлз дж Ворвінд, який прочитав відповідну грамоту. Президент сказав, що хоч він вже довгі роки є приятелем кардинала, то аж тепер вперше може його вітати в Білому Домі.

● **Домініканська преса** підкреслює, що велика парада перед генералісимусом Рафаельом Трухілльо в столиці держави, в якій взяло участь 500,000 осіб, свідчить про це, що населення тієї держави підтримує свого президента і не слухає тих, які з-за кордону виступають проти теперішнього режиму. Але урядова преса не згадує того, що численні учасники походу мовчки йшли попри диктаторську трибуну.

КУК І УККА НА СПІЛЬНИХ НАРАДАХ В ТОРОНТІ ВИЗНАЛИ ПОТРЕБУ СКЛИКАТИ СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ТА ПЕРЕДАЛИ ЦЮ СПРАВУ ПАУК

Торонто, Канада. — Представники Екзекутив Комітету Українців Канади та Українського Конґресового Комітету Америки визнали потребу скликати Світовий Конґрес Українців та рішили передати ведення підготовчої праці для скликання Конґресу Пан-Американській Українській Конференції, яка в тій цілі покличе до життя відповідний Підготовчий Комітет. Ці рішення винесено в результаті спільних нарад, що відбулися тут упродовж минулої суботи, неділі і понеділка 20, 21 і 22-го лютого. Президію КУК на цих нарадах заступали: президент о. д-р В. Кушнір, його заступники І. Г. Сирник, інж. Вол. Коссар та І. Іванчук, координатор В. Мартинець і екзекутивний директор В. Кохан та д-р М. Кухарішин, інж. Є. Пастернак, ред. М. Волиняк та інж. А. Іванюк. Від Президії УККА в нарадах взяли участь: президент Д. Галичин, віце-президентка п-ні Олена Лотоцька, Ст. Спринський, адв. І. Демер і адв. М. Пізнак, що є рівночасно генеральним секретарем ПАУК, секретарі д-р М. Стахів і Г. Білинський, касир Й. Лисогір, ексзекутивний директор адв. Ст. Ярема, директор канцелярії ред. В. Мудрий і ред. В. Душник. В результаті тих нарад, які були закриті для преси, схвалено спільне повідомлення, в якому сказано.

„Беручи до уваги посилений і безоглядний наступ Москви на життя українського народу на українських землях і на вільний світ, обидві делеґації прийшли до однозгідного висновку, що ця ситуація вимагає якнайбільших сконсолідованих зусиль вільного українства протиставитися цьому наступові. У зв'язку з цим делеґації визнали потребу скликати Світовий Конґрес Вільних Українців і в тій цілі постановили:

1. — Передати ведення підготовчої праці для скликання Світового Конґресу Вільних Українців Пан-Американській Українській Конференції, яка покличе до життя Підготовчий Комітет ПАУК.

2. — Підготовчий Комітет опрацює проєкти плятформи і програми Світового Конґресу Вільних Українців і узгідить їх з членами ПАУК та з тими організаціями, що мали б взяти участь в Конґресі.

3. — До участи в Конґресі будуть запрошені: — а) представники центральних репрезентацій; б) представники вищих церковних ієрархій, центральних крайових організацій у вільних країнах, наукові установи та суспільні об'єднання; — в) представники українських громадських і політичних організацій. Усі вони мають погодитися виразно на плятформу Конґресу.

4. — Делеґації КУК і УККА обміркували всі технічні трудноші відбуття Світового Конґресу Вільних Українців і прийшли до висновку, що місце і час Конґресу будуть визначені Підготовчим Комітетом ПАУК.

В індійському парляменті називають прем'єра Неру „зрадником"

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру боронив себе в індійському парляменті проти закидів „зрадництва", що він його ніби допустився своєю нерішучою політикою супроти комуністичного Китаю. Зокрема Неру був гостро критикований за запрошення комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая, щоб той приїхав до Індії для розмов про замирення у кордонному спорі, дармащо сам Неру визнав, що позиції комуністичного Китаю і Індії в цій справі настільки суперечні, що, властиво, не існує плятформи для будь-якого порозуміння. Зокрема гостро натаврував індійського прем'єра його колишній довголітній співробітник, колишній президент керівної Конґресової партії, який проте виступив з неї і є нині головою опозиційної Соціялістичної партії, Ахарія Кріпаляні. Індійські соціялісти є радикальніші в своєму становищі проти китайських комуністів як Неру і його партія. Кріпаляні закинув у великій промові в Калькутті індійському урядові, що той не знає навіть докладно, які індійські землі в Гімаляйському кордонному обширі окупували китайські комуністи. Він натаврував Неру за запрошення „зрадника" Чу Ен-лая як „почесного гостя" та назвав „нечесними" деяких членів індійського народу. Він назвав тут за іменем міністра оборони Крішну Менона, комунофільського приятеля прем'єра Неру. І дійсно, Неру знову боронив Крішну Менона та протиставився голосам, що вимагають його димісії.

Дружина японського наступника престолу породила сина — в Японії радість

Токіо. — 25-річна дружина японського наступника престолу 26-річного князя Акігіто, княжна Міхіко, породила в минулий вівторок 23-го ц. м. сина, на тиждень раніше, як сподівалися. Вінчання князя Акігіто з вродливою донькою японського промисловця отож з міщанського роду, — відбулося 10-го квітня мин. року і викликало було загальне одобрення в японській публічній опінії. Князь Акігіто познайомився з Міхіко на тенісовому корті. Новонароджена дитина стає автоматично найближчим претендентом до японського престолу зараз після свого батька, теперішнього престолонаслідника. Князь Акігіто зламав японський традиційний звичай і негайно після отримання вістки про несподівану щасливу подію пішов до своєї дружини поздоровити її та подивитись на свого сина. Все ж, за японським звичаєм — в день після народин символічно „передадуть" дитині меч, що ніби має берегти її проти злих пригод, а за тиждень нададуть їй на окремій церемонії ім'я, що його виберуть — вислухавши поради прибічників — цісар Гірогіто та князь Акігіто. Княжа пара має прибути цього року з офіційною візитою до ЗДА. Тим часом в цілій Японії — велика радість. В Токіо й в усіх інших містах спонтанно удекоровано прапорцями трамваї, крамниці й вікна домів. Перед цісарським палацом і перед палацом наступника престолу зібралась велика юрба народу, що маніфестувала у честь пануючого дому.

Княжна Міхіко

ЗДА НАПОЛЯГАТИМУТЬ НА ПЕРЕВЕДЕННЯ ПЛЕБІСЦИТУ В НІМЕЧЧИНІ

Вашингтон. — Державний секретар Крістіян Гертер є прихильником концепції плебісциту в Західній і Східній Німеччині і звернувся з відповідною суґестією до урядів Англії, Франції і Зах. Німеччини — твердить Джеймс Рестон, голова бюра „Н. Й. Таймсу" у Вашингтоні. Пропозиція щодо плебісциту мала б стати виходом з сліпої вулиці, в яку тепер зайшла проблема Німеччини. На конференції міністрів закордонних справ в травні мин. року у Женеві Захід запропонував перевести на терені цілої Німеччини вільні вибори і на основі їх висліду покликати до життя всенімецький уряд з яким треба би підписати мировий договір. Об'єднана Німеччина мала б — за західнім пляном — рішити плебісцитом, чи вона хоче належати до військово-політичного бльоку з Заходом (НАТО), чи з Совєтами (Варшавський пакт), чи бути невтральною. Совєти той плян з місця відкинули, запропонувавши з свого боку підписання мирового договору з „двома Німеччинами", які обрали б всенімецьку комісію для виготовлення пляну з'єднання на базі невтральности й обмеженого озброєння. Обшир Західнього Берліну мав би бути перетворений в вільне і зневтралізоване місто. Захід відкинув цю пропозицію вважаючи, що така розв'язка була би відчиненням брами для недалекої совєтської агресії. — Крістіян Гертер, рахуючись згори з неґативним становищем Хрущова, всеж уважає, що пропозицію плебісциту треба поставите на конференції „на вершинах" у травні цього року в Парижі та покликатись при цьому на слова самого Хрущова, сказані ним 5-го лютого 1959 р. у Москві на 21-му конґресі Компартії СССР. Тоді-то Хрущов не виключив, що німці з обох теперішних частин Німеччини зможуть перевести вільні вибори та що він, Хрущов, вірить, що вони відкинуть у вільних виборах капіталістичну систему. Однак в цьому місяці, коли італійський президент Джованні Ґронкі запропонував Хрущову погодитись на плебісцит у Німеччині, як на найкращий спосіб розв'язання німецької проблеми, — Хрущов відповів, що плебісцитом можна вирішити тільки німецький соціяльно-економічний устрій, але не політичний стан Німеччини. Зах. Німеччина і Західній Берлін переважають числом свого населення населення підсовєтської зони чи пак так званої Німецької Демократичної Республики і тому Хрущов не погоджується на плебісцит. Ще більша причина його опозиції є, що він прегарно знає, що у випадку плебісциту чи дійсно вільних виборів, не тільки в Німеччині, але й у всіх сателітних та поярмлених країнах, де тепер володіють большевики, комуністична влада зникла б через ніч. — Проте західня преса бідкає, що чотири західні держави — ЗДА, Англія, Франція і Західня Німеччина — все ще не погодилися щодо спільного пляну, що його мали б представити на конференції „на вершинах" та взагалі щодо своєї тактики у справі Німеччини і Берліну.

Сукарно підкреслює дальшу невтральність Індонезії

Сурубая. — Президент Індонезії Сукарно виступив з імпровізованою пів годинною промовою, в якій кількакратно підкреслив, що Індонезія надалі зберігатиме політику невтральности, щоб жити в згоді з усіми країнами світу. Цей виступ Сукарна пояснюють бажанням опрокинути погане враження, що його можуть мати закордонні дипломати й журналісти в Індонезії з теперішніх промов, що їх виголошує Хрущов. Цей „дорогий гість", нехтуючи всіми, прийнятими в культурному світі міжнародніми звичаями, розводить в приявності самого Сукарна таку комуністичну пропаґанду, що може викликати враження, наче б Індонезія вже цілком скомунізована. Водночас Сукарно заявив, що азійсько - африканські народи повинні бути репрезентовані на конференції „на вершинах", яка відбудеться у травні в Парижу. Підкреслюючи потребу невтральної політики, Сукарно заповів, що внедовзі з відвідинами до Індонезії прибудуть голови різних держав, з різними політичними устроями та ідеологіями. Він, зокрема, назвав президента З'єдиненої Арабської Республіки Ґамаля Насера та президентів Туреччини, Бразилії, а також, мабуть, Мексика і Польщі. Сукарно підкреслив теж, що Індонезія потребує величезної допомоги з-закордону і тому готова прийняти її від будь-кого, хто виявить бажання допомогти їй. Зате Хрущов продовжував свої безтактні виступи. Він знову назвав З'єдинені Держави „немов виснаженим бігуном, що йому брак віддиху" та таврував „імперіялістично - аґресивні бльоки НАТО, СЕАТО і СЕНТО".

У СВІТІ

● **У Чехії** оприлюднено „Причинки до історії Чехо-словацької комуністичної партії", де описано історію приготувань до комуністичного перевороту в Чехословаччині в лютому 1948 року, коли-то Бенеша відсунено від влади і він швидко потім помер, а міністер закордонних справ Ян Масарик, син основника відродженої чеської держави, професора Томи Масарика, згинув, кинувшись з вікна на вулицю. У цих „Причинках" виявлено методу інфільтрації чеських установ, але промовчано совєтську керівну руку.

● **Кардинал Франц Кеніґ** і його секретар д-р Гельмут Крецель, які були поранені в автомобільній катастрофі вдорозі з Відня до Загребу на похорон кардинала Алойза Степінача, вже вернулись до Відня. Вони все ще в стані лікування. Їх перевезли австрійським військовим гелікоптером з Вараждину, де лежали в шпиталі.

● **У Східньому Берліні** відбувається Синод німецької Протестантської Церкви, на якому є 74 представники з Західньої Німеччини і 5 із Східньої. Церковна Рада того віровизнання є одною з нечисленних всенімецьких установ. Єпископ Отто Дібеліюс, що очолює німецьку Протестантську Церкву, заявив, що політичний поділ Німеччини не розділить Протестантської Церкви та її єрархії.

● **В Індії**, у місцевості Віляй, яку недавно відвідував Хрущов, згинув в нещасливому випадку при роботах над новою сталеварнею, що будується за совєтські гроші й під керівництвом совєтських інженерів та техніків, заступник головного інженера, М. П. Петренко, мабуть, українець. Індійські робітники вже двічі демонстрували там і погрожували страйком, якщо не будуть заведені більші засоби охорони й безпеки.

● **Індонезійський президент** Сукарно признав у своїй промові в Сурабайо, куди приїхав разом з „дорогим гостем" Нікітою Хрущовим, що він чув багато дорікань з приводу запрошення Хрущова. Він виправдував себе жартівливо, що ніби „комуніст теж чоловік, а не чорт, а Хрущов — як бачите — навіть не є дуже великий, тільки радше куций і грубий".

● **Японський уряд** заявив, що надалі його патрульні човни на водах недалеко Південної Кореї будуть озброєні гарматками від 20 мм до 40 мм і важкими скорострілами. Це рішення прийнято після останнього схоплення японських рибалок, що ловили рибу нібито на південно - корейських водах, при чому затоплено їх рибальський човен.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Нова подорож Президента

Після тритижневої подорожі в грудні минулого року, в якій президент Айзенгавер, покривши 22,000 миль, відвідав 11 азійських, африканських і південно - европейських країн, виїхав він минулого понеділка у нову двотижневу подорож із такою самою „місією доброї волі". Цим разом плян його подорожі охоплює чотири південно - американські країни, не рахуючи Порто Ріка „під боком" Америки, що користується окремим правно - політичним статусом, середнім між державною самостійністю і стейтовим членством ЗДА. З-посеред 20-ох південно - американських країн Президент вибрав ті чотири, які користуються найбільшою повагою, найбільші розмірами, в яких республіканська система не є тільки параваном для військової диктатури і з якими мають ЗДА розмірно найкращі взаємини. Таким чином від 23 лютого до 3 березня ц. р. президент Айзенгавер відвідає по черзі — на трасі 11,456 миль — Бразилію, Аргентину, Чіле і Уругвай, що з своїми 95 мільйонами мешканців становлять більше як половину населення Південної Америки.

Політичні цілі цієї подорожі частинно ті самі, що були у минулорічній, частинно інші. Та сама загальна ціль — скріпити повагу З'єдинених Держав, як лідера вільного світу. Спеціяльна ціль — затіснити взаємини Північної Америки з Південою і переконати її, що ЗДА — як казав Президент у своїй промові через радіо до народу в минулу неділю — за турботами холодної війни з большевиками і за своїм зброєнням не забувають південно - американських країн. Всі вони разом, ЗДА, Канада й усі інші на південь від американсько - мехіканського кордону, об'єднані географією й тими потребами, що прикметні для цілого американського континенту. Але різнять їх культури — англосаксонська і латинсько-іберійська, традиції, внутрішні політичні проблеми і, головно ,економічні турботи. Головна риса південно - американських суспільств — підозріливість супроти північно-американського „економічного імперіялізму". Головна ціль американської політики переконати їх, що такого імперіялізму нема, а якщо й був, то минувся, і що на його місці постали спільні політичні й економічні інтереси. З них найповажнішим інтересом є спільний антикомуністичний фронт, спільна загроза від комунізму.

Теперішня подорож президента Айзенгавера має саме скріпити цей антикомуністичний фронт на американському кантиненті. Вперті плянові заходи Москви всадовитися своїми впливами в Південній Америці диктують конечність протидії. Подорож Айзенгавера є одною з таких протидій. Всі громадяни ЗДА і ввесь вільний світ бажають йому успіхів у цій подорожі.

У „сірий кут"

Своєю політичною і господарською вагою Українська ССР займає в складі Совєтського Союзу, після Російської Совєтської Федеративної Соціялістичної Республіки, скорочено РСФСР, друге за чергою місце, а кількістю населення, в порівнянні до всього СССР, становить одну п'яту частину і приблизно одну третю частину населення РСФСР. Та, не зважаючи на таке процентове відношення, Україна в системі Совєтського Союзу, незмінно відсовується в „сірий кут".

Одним із багатьох прикладів цього може бути хоч би склад комітетів т. зв. „Ленінських премій" в ділянці науки і техніки і в ділянці літератури та мистецтва при Раді Міністрів СССР, як і національний склад запропонованих до цих нагород кандидатів. На 87 членів першого із цих комітетів, включно з президією, Україну репрезентує тільки шість науковців, ураховуючи до цього числа і Трофима Лисенка, значить в науковій ділянці Україні приділено лише 14% місць. Якщо ж іде про ділянку літератури і мистецтва, то і в цьому комітеті, що складається з 74 осіб, Україну репрезентує лише 8 осіб, отже має вона лише 10%. А коли йде про самі кандидатури до нагород у цій ділянці на 1960 рік, то до загального числа 59 кандидатур зголошено всього чотирьох письменників і один ансамбль, значить Україні дано тут 12%. Насправді ж вона повинна мати в цих ділянках 20, а коли йде про відношення до РСФСР — 35%.

Подані приклади й дані є ще одним черговим доказом дискримінаційної політики Москви у відношенні до України й української культури.

Десятиріччя Пласту в ЗДА

З кінцем минулого тижня, в суботу й неділю 20- і 21-го лютого, Організація Української Молоді Пласт у ЗДА відбула свій п'ятий з черги крайовий з'їзд, відзначивши ним і 10-ліття своєї праці. Надруковані і виголошені з нагоди з'їзду звітні доповіді, учасники нарад, гості і їх привіти для тієї організації є переконливим доказом, як багато можна зробити навіть скромними силами й засобами, як багато можна досягнути навіть у відносно короткому періоді часу, якщо у цю працю і зусилля вкладається стільки ідейности, видержливости, запалу, обов'язковости та свідомости, як вони характеризують пластову організацію.

Проте, голосніше і переконливіше за всі звіти говорить сама праця і поведінка цієї в багатьох відношеннях прикладної організації молоді. Із звітів виходить, що Пласт нараховує сьогодні 3,215 членів. Тим часом, кожний, хто слідкує за працею тієї організації, може легко набрати враження, що їх, пластунів, бодай удесятеро більше. Практично в кожній українській громадській імпрезі пластуни беруть активну участь. Немає, здається, такої нашої громадської установи чи організації, в якій не було б „повно" пластунів. Український Народний Союз може послужити на це одним з найкращих прикладів. Саме на цій підставі можна без перебільшення зарахувати Пласт до наших найбільших вартостей. І цим має визначатися наше відношення до нього.

Саме в тому часі, коли Пласт у ЗДА відбував в Ню Йорку свій з'їзд, відзначаючи своє десятиріччя, на другому кінці Америки, у Скво Велі в Каліфорнії, молодь світу, запаливши вогонь Олімпійських Ігрищ, змагалась за найкращі досягнення у зимовому спорті. Хто найшвидше прибіг до мети, хто найвище скочив чи найспритніше оминав усі перешкоди, тому дають золоту медалю, а оркестра грає національний гимн його країни. У змаганнях бере участь молодь 30 країн, але між тими країнами немає назви нашої далекої Батьківщини, і оркестра не заграє „Ще не вмерла..." Спостерігаючи передаваний телевізійно перебіг цих змагань світової молоді, мимоволі приходила на думку наша молодь і такі її організації, як Пласт, СУМА, МУН, ОДУМ, Ліги. Їхніх назв немає на міжнародних імпрезах, немає там назви їхньої Батьківщини, не грають їхнього національного гимну і не дають їм золотих медаль. Але підсумки десятирічної праці нашого Пласту свідчать про те, що всі ці почесті чи не найбільше прислуговували б саме нашій молоді, бо вона змагає до найдальшої і найбільшої мети, змагає найбільш видержливо і перемагає у тих змаганнях найбільші перешкоди. Не може бути жадного сумніву, що вона разом з усім своїм народом раніше чи пізніше досягне ту свою велику мету: волю і незалежність своєї Батьківщини.

ВЕЛИКА ГОРДІСТЬ ФРАНЦІЇ

Париж. — „Від сьогодні Франція стала сильнішою й ще більше гордою", — депешував де Голь до Реґґану в Сагарі, через кілька годин після вибуху першої французької бомби. Бомба вже вибухла, а другої нема, отже важко сказати, чи Франція стала сильнішою від того очікуваного всім світом вибуху. Але що вона стала більш гордою — це напевно.

Хто знає поляків, той не раз себе питав: звідки береться їхня хвалькуватість і свого роду екзальтованість на політичному ґрунті? Це вони взяли від фрацузів. Подивіться на ці прапори на кожному комісаріяті й кожній школі, які роблять дивне враження тим, що вони завжди брудні (зокрема в Парижі), бо їх вішають за законом, але нема ніякого закону, який наказував би їх прати або міняти. Подивіться, як підносяться ці прапори при всяких нагодах, і знайдете відбитку того, що ділося й діється в Польщі.

Проте, французи, старші як нація, розумніші, і тому давно вже перестали бути задиркуватими, хоч колись дух їхніх мушкетерів нічим не різнився від „шляхетської бути". Та це порівняння ми робимо не для того, щоб зробити комплімент полякам чи привязити французів. Його робимо тільки для того, щоб українцям в Америці краще представити духовий образ французів при певних оказіях.

Вибух атомової бомби в Сагарі є саме тією оказією, при якій виявляється темперамент і французька гордість. „Шовінізм" — поняття французьке. Говориться багато, що тепер у Франції помітне відродження шовінізму. Де Голь пророкує навіть „конвульсії шовінізму", якщо не устабілізується національна доля французів.

Але, крім шовінізму, що вважається явищем негативним, у фрицузів є здорове почуття гордости, заслужене ними впродовж їхньої історії у всіх ділянках творчости, у війні й літературі, малярстві й в хемії і в медицині. І слід додати, що те, що ми часто готові вважати національною гордістю, у державних націй є звичайним виявом національної солідарности, якого у нас менше, і чи не тому й досі ми не маємо держави, а розповідаємо собі анекдоти про те, як то в пеклі коло „українського" кітла не треба й чорта: ніхто не висунеться зі смоли, бо свої його потягнуть за ноги назад...

Загальна французька опінія була проти атомової бомби. В своєму бажанні їсти якнайбільше біфтексу, французи засадничо проти „зайвих" витрат. Зокрема, вони проти витрат на зброєння. Вони тримаються засади: „Чужого не хочемо, хто ж би відбирав нам наше?" Проти атомової бомби були комуністи, бо так наказала їм Москва. Але проти атомової бомби були й некомуністи, бо ця справа стала для де Голя підставою до таких вимог в лоні Атлянтійського Союзу, що був загрожений і цей союз і добрі відносини з Америкою та взагалі союзниками.

Але... часто французи самі себе не знають. А хто хоч трохи знає французів, тому легко уявити, що вони не злякаються резолюції ОН проти їхньої бомби. Та для чого ж тоді таку резолюцію на Мангеттені складали? Після цієї резолюції у французькій пресі припинилися всякі виступи проти бомби. І тепер можна сказати, що всі французи, крім комуністів, які мають виразний наказ, — горді вибухом своєї бомби. І навіть комуністи вже не відважуються бомби лаяти, щоб не дразнити маси.

Бо й справді: як може Франція бути проти своєї бомби? В атомовий вік треба мати в руках атомову енергію. Одним з її виявів є атомова бомба. А коли так, то як французи не мають тішитися, що вони опанували цю чортівську силу?

Америка й Англія не хотіли розкривати своїх секретів. Французи самі дійшли до них. Це сповнює французів гордістю за своїх дослідників, фахових робітників, організаторів експерименту, який пройшов за пляном і в визначеному реченці. У наші часи атомова бомба стала символом великодержавности. Франція завжди зараховувала себе до великих держав. Тепер вона показала, що в ділянці науки також належить до кола великих.

Чому ж дивуватися, що цей осяг, зокрема після того, як весь світ постав проти нього, є символом сили. Цього символу кожен француз потребує після понижень війни, після поразки в Індо - Китаї, в часи, коли ніяк не вдається виплутатися з альжирського вузла.

Зокрема сьогодні, після болючих подій в Альжирі, ця бомба стала ще й символом єдности нації. Атомові досліди почалися у Франції за почином Гаяра вісім років тому, коли він ще був молодим секретарем у міністерстві. Думку про атомову бомбу висунув Мендес-Франс, після поразки в Індо - Китаї. Всі дальші прем'єри, поза Е. Фором, були за ці досліди. Де Голь уже поставив атомову бомбу за один з наріжних каменів своєї політики. Таким чином — це зусилля всієї Франції, всієї нації. Це — точка, в якій думки всіх сходилися.

Певно, преса багатьох країн Африки й Азії зняла крик, вважаючи, що це — „новий злочин Франції проти людства й гуманности". Але ці вигуки країн політично дуже молодих і мало досвідчених. Президент Айзенгавер заявив, що Франція має право на розвиток атомових дослідів. Бо чому б ні? Тому, що москалі здобули собі атомову бомбу шляхом шпигунства і робили досліди, нікого не питаючи?

Де Голь уважає, що Франція повинна вже назабаром мати власну атомову „ударну силу". Це буде важко. Хто знає, чи це Франції потрібно. Невідомо, чи це раціонально, коли це можна мати коштом потужних союзників. Але одна справа мати силу чи не мати її, а друга справа знати, що її не можеш мати... Це пояснює всю проблему французької атомової моди.

Франція може зректися дальших експериментів, може зректися продукції атомових бомб. Але вона має почуття, що може чогось зрікатися. А це почуття для кожного важить дуже багато. І коли хтось каже, що такого почуття не шукає, то говорить він неправду. Він або вже таке почуття має або не має даних його мати.

О. Д-вич

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, то знаєте превеликий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців. Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

НА ТЕМИ ДНЯ

ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ПОДОРОЖІ АЙЗЕНГАВЕРА

Президент Айзенгавер 22-го лютого вилетів у двотижневу подорож по країнах Латинської Америки — Бразилії, Арґентини, Чіле і Уругваю. І хоч в пляні цієї подорожі немає нічого такого, що свідчило б про те, що Президент в зустрічах з головами південно - американських республік має розв'язувати якісь економічні проблеми, в політичних колах не сумніваються, що ця подорож, якщо вона вдасться, буде зворотним моментом в економічних відносинах ЗДА з їх латинськими посестрами.

Найбільше часу в цій подорожі приділено промовам, привітам, прийняттям, складанням вінків на пам'ятниках національних героїв і т. п., бо народи латинських держав, може ще більше як народи інших країн, горді з своєї самостійности, і в цих церемоніяльних актах вбачатимуть вияв пошани, приязни і знак рівности між їхніми столицями і Вашингтоном.

Бразилійський амбасадор у ЗДА Вальтер Морейра Саллес заявив, що його уряд не проситиме президента Айзенгавера про додаткову допомогу, і що Бразилія не „хоче якоїсь окремої протекції" від ЗДА.

Ніхто не сумнівається в щирості заяви бразилійського амбасадора, але не має найменшого сумніву, що під час зустрічі в Бразилії з президентом Айзенгавером економічні проблеми висунуться на перше місце, так само, як то було під час подорожі Айзенгавера по Европі, Азії і Африці. Бо ті проблеми стоять на першому місці в державах, які відвідає Президент. Всі ті держави потребують щораз нових капіталів на розбудову свого промислу, щоб їхня економіка не залежала від одного лише продукту: кави, цукру або мінералів.

Конечність негайного розвитку економіки в тих країнах зумовлюється насамперед раптовим зростанням числа їх населення. В періоді 1948 - 1958 рр. населення Латинської Америки зросло на 27% — з 151 до 192 мільйонів, а населення ЗДА за той самий час збільшилось тільки на 19% — із 147 до 175 мільйонів. Економіка південно-американських країн розвивається в повільнішому темпі, і тому треба приспішити її ріст. ЗДА мусять подбати про допомогу Півдневі.

Перед виїздом на Південь Президент сказав, що його подорож має потрійну ціль: 1) ближче пізнати наших приятелів на півдні; 2) запевнити їх, що ЗДА бажають співпраці з ними, щоб забезпечити „повне життя" для кожної людини на цій півкулі і 3) переконти їх, що ми прагнемо здобуття справедливого миру у цілому світі.

Президент згадав про те, що ЗДА зробили і роблять у ділянці допомоги своїм латинським сусідам: 1) скріплюють організацію американських держав; 2) вложили у формі інвестицій і позичок на Півдні понад 11 більйонів долярів; 3) є членом Міжамериканського Розвиткового Банку, капітал якого становить більйон долярів.

Не тільки уряд ЗДА але й Конґрес прихильно ставиться до думки щораз активніше допомагати південно - американським державам в ділянці економіки.

„Встати! Суд іде!.."

„Встати! Суд іде!" — таким грізним вигуком диктора розпочинається новий „документальний" фільм „Народ обвинувачує", випущений тепер на екрани Українською Студією Кінохроніки (сценарій Юрія Мельничука, режисура і дикторський текст В. Сичевського).

Справді, те, що побачить глядач на екрані, мало б змусити обвинувачувати, ненавидіти чи й червоніти. Бо як можна реагувати на кадри, які зображують таку сцену: „буржуазний націоналіст" Назарчук під час війни на Рівенщині закидає мотуза на шию дитини і душить її... Дійсно, може захолонути у жилах кров ,але захолонути від тієї звірячої дози пропаганди, якою насичено ввесь цей „документальний фільм".

Фільм „Народ обвинувачує", поставлений напевно за наказом аж із найвищої політичної гори, є компілятивним твором: у ньому, наприклад, використані старі кадри кінохроніки; кадри, зняті під час війни, і кадри, зіграні акторами для цього „документального" фільму, як також знімки різних підфальшованих у КГБ документів. Ідея фільму — викликати ненависть до українських патріотів, які змагалися за встановлення в Україні незалежного національного уряду. Для цього постановники фільму знайшли (їм відпущено з Центрального Кіноархіву СССР у Москві кадри, які там лежать засекречені) кінострічку, зняту під час підписування послами УНР у 1918 році різних мирових договорів, при чому диктор заявляє, що договір підписують, — аби „продати Україну чужим загарбникам"... Наступні кадри — Києвом маршують німецькі солдати Вільгельма; далі стара кінохроніка підтасована-підклеєна так, що виходить, ніби за німецькими солдатами ідуть Головний Отаман Симон Петлюра, академік Грушевський, Володимир Винниченко... Всі вони — в обозі німецького війська!.. Це зветься „документальним фільмом" та ще й Української Студії Кінохроніки, коли з історії відомо, що Симон Петлюра й інші члени уряду УНР не лише не були в спілці з німцями, а навіть зорганізували проти них повстання і таки випровадили з України тих „гостей".

І все таки ці кадри, хоч і як спотворені, валживі тим, що критичний український глядач на Батьківщині має змогу побачити обличчя Симона Петлюри та інших національних діячів того часу, українське військо, синьожупанників і чорношличників.

У наступних кадрах — жовч і лють на адресу членів ОУН. Показано членів ОУН і позорганізаційних українських діячів - патріотів як „слуг Гітлера",як людиненависників, які тільки, мовляв, і мріють про людську кров та запродання комубудь і за що-будь України. Сюди включено й кілька кадрів, знятих большевиками під час бою в Бродському кітлі; бачимо багато молодих українців із відзнакою Дивізії, що йшли у бій в ім'я свободи України і за неї , а не за фашизм чи Німеччину, загинули. Однак, автори фільму та їхні замовці з Москви не хочуть і не можуть бачити правди, бо вона їм невигідна, навіть смертельно страшна. Бо страшний народ, який посилає своїх синів і дочок на смерть в ім'я національної свободи.

У наступних кадрах — антиукраїнські і антиамериканські фальшивки у вигляді підроблених КГБ „документів", які нібито були відібрані від знову ж таки „українських буржуазних націоналістів - шпигунів на користь Америки"...

Вороги українського народу намагаються не тільки паплюжити фільмом „Народ обвинувачує" кращих синів України. Вони мають і іншу мету: залякати наш народ, викликати у нього стан пригнічення, бо ж, мовляв, Міністерство Внутрєних Дел усе знає, все знайде і знищить. Однак, відомо, що пропаганда без відчуття міри обертається проти її пропагаторів. Можливо, дуже можливо, що саме таку реакцію і викликає фільм у глядачів, адже Мельничук і Сичевський явно перестаралися в кадрах страху і занадто грубо „переробляють історію".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „СПЕКУЛЯЦІЮ НА НУЖДІ"

Приємно було прочитати в „Свободі" з 16-го лютого ц .р. передову статтю, в якій звертається увага на потребу розпочати зорганізовану акцію під проводом УККА проти обдирання Совєтами американських громадян неймовірними митними оплатами за пачки.

Ця справа дуже актуальна. Я хочу тут звернути увагу на те, що Українське Євангельське Об'єднання в Північній Америці вже від 1956-го року пробувало й пробує на цю аномалію звертати увагу відповідних міжнародних і американських чинників.

Перед приїздом до ЗДА Хрущова, Головна Управа нашої Організації вислала в цій справі до Президента Айзенгавера відповідного листа з просьбою поставити цю справу на порядок нарад.

На цей наш лист ми отримали відповідь, в якій повідомлялося, що уряд ЗДА знає про ці високі митні оплати. При кількох нагодах він звертав увагу Совєтам на цю ненормальність, але дотепер вони не погоджуються ці оплати знизити. Тому, що Совєтський Союз не зв'язаний із ЗДА угодою, яка реґулювала б ці митні оплати, кожна держава має право визначати їх сама. ЗДА не є встані почати тут ніякої особливої акції, хіба тільки протестувати проти цього.

З листа можна зробити висновок, що тут може найбільше помогти мобілізація світової опінії. Сюди належить також справа облегшення приписів про приїзд з-під Совєтів до Північної Америки свояків та можливости приїзду приватних туристів

Паст. В. Боровський
Екзекутивний секретар Укр. Євангельського Об'єднання в Півн. Америці

АТУТ В РУКАХ БОЛЬШЕВИКІВ

Передімною вечірний часопис з 2-го лютого 1960 року „Ютика Обсервер Діспеч". На першій сторінці читаю: „Геркімерський продавець авт дістав дозвіл на продаж совєтських автомобілів в Америці". В американській пресі всякі сенсаційні новинки появляються на першій сторінці, і то грубими буквами, подібно, як оце з продажем совєтських авт на американському ринку.

Батьки американських вояків, які загинули в другій світовій війні, розповідають, що незадовго перед війною було також сенсацією, коли Японія почала скуповувати в Америці всяке старе залізо, яким опісля вбивала американців.

Совєтському Союзові непотрібно купувати в Америці заліза, бо самий Кривий Ріг на Україні, що займає перше в світі місце у видобуванні залізної руди, дає большевикам подостатку цього металу. Совєтському Союзові потрібно американської валюти, щоб тою валютою конкурувати із західнім світом.

В рядках „Ютика Обсервер Діспеч" читаю, що п. Роберт Кастел, президент фірми під тією ж назвою, закупив в Росії 10,000 авт марки „Москвіч", щоб продавати їх у першу чергу в Нюйоркському стейті, а далі в міру можливостей розповсюджувати по цілій Америці. Совєтське авто коштуватиме 25,000 рублів — $2,500 в офіційному туристичному обміні. Одним словом, до СССР попливе $25,000,000, за які Москва будуватиме балістичні ракети.

В цілому світі, а зокрема в Америці карають злочинців за менший переступок закону меншою карою, за більший переступок, як наприклад вбивство, карою смерти або досмертною в'язницею. І це правильно. А коли людина, щоб тільки збагатитися допомагає ворогові фінансово, підготовляє ґрунт для вбивства мільйонів немовлят і немічних старших людей, то це є торговельна операція.

В. Запаранюк

● **У комуністичному Китаї**, в північно - східній провінції 2 мільйони китайців днем і нічю борються проти посухи, що грозить тій провінції внаслідок малого сніжного опаду цієї зими. Вони гарячково прокопують канали та звозять воду до збірників.

Йосиф Сірий

СТЕП

(4)

— Скоріше, скоріше! — наглив Габіб, — Ще трохи і будемо в безпечному місці.

Почало світати. Спереду щось зачорніло. Бульбенко наказав сповільнити хід.

Підняли весла. Служба підкріпилась і відпочили. хутко роздала харчі. Веслярі Знов гонг.

— Веслувати, але позільно! — наказав Габіб.

Підпливали до якогось берега. Видно вже було якусь ніби затоку, порослу зеленою лозою. Бульбенко зняв шапку й перехрестився.

— Слава Богові — Дніпро! Дніпро мій рідний! — старий запільник [illegible] вдивлявся в береги рідної землі. В його грудях щось несамовито товклося, до горла підступали сльози.

Галера, погойдуючись на хвилях, помалу впливала в Дніпрове гирло. Раптом де не взялася надбережна турецька сторожа. Невеличкий турецький човник, в якому сиділо два турки, підплив до ґалери.

Пояснення Габіба, що йде він пошарпати запорожців, і що слідом за ним пливе ще дві галери, заспокоїло турецьку патруль. Вони ввічливо пояснили, як далеко треба плисти, щоб не сісти на підводне каміння, побажали успіху і зникли у лозах.

Надвечір галера пристала до берега. Габіб зійшов у трюм.

— Настав час, коли можемо славити Господа Бога й Пречисту Діву! — урочисто, українською мовою, сказав він.

Веслярі зачудовано дивились на турка, що заговорив їх рідною мовою, ще й згадав Господа Бога й Пречисту Діву.

— Я обіцяв вам, — продовжував Габіб, дивлячись радісними очима на веслярів, — за добру роботу добру нагороду. Свого слова я дотримую. Ви більше не раби. Ви можете йти, куди хочете. Ви — вільні. Крім того залишаю вам, ось тут, в шкатулі по тридцять талярів кожному на дорогу. Ґалеру з усім, що на ній, дарую вам. За це прошу вас згадати добрим словом Андрія Гулака, — і наказав веслярів розкувати. Галерна служба від зворушення плакала, але веслярі мовчали.

— Чого вибалушили очі! — крикнув Бульбенко. — Дякуйте Андрієві Гулакові. Це — син славного запорожця Гулака. Його захопили татари ще малим хлопцем і продали туркам в яничари. Він міг би залишитися в Туреччині й жити добре, але туга за рідним краєм спонукала його кинути чужу сторону і вернутись у свої прекрасні степи, щоб віддати всі свої сили Батьківщині. Він поміг і нам вернутись на рідну землю. Дякуйте йому за його добре серце. Виберіть собі отамана, чесно поділіться всім, що вам подаровано, і щасливо вертайтеся додому.

Андрій, Бульбенко і запорожець Кириченко, взявши дорожні торби, подались в степ. Веслярі сиділи, як закам'янілі. Несподівана воля приголомшила їх.

Раптом трюм здригнувся від радісного гомону. Люди зривалися з місць, махали руками, танцювали, галасували... Потім усі вибігли на поклад і в несамовитій радості почали перевертати все догори ногами. Хтось знайшов між мішками зв'язаних турків - наглядачів. Хтось крикнув: „Бий турків!". Наглядачі були предметомназріваючої роками ненависти, їх нагаї снилися невільникам в коротких, жахливих снах; думка про те, що ці люди, які виточували з них піт і кров, є тепер в їх руках — приголомшила веслярів - рабів. На мить усе притихло. А потім почалася люта розправа з катами.

А степ дихав ароматом пишних квітів, які яскравим килимом розсипалися поміж травою. Де-не-де виглядали блідожовті голівки шафрану, зірками світилися фіялки; але музику запахів створювали не вони, а зовсім непомітні сині квіточки, що приховались в степовій зелені. Квіти й трави шепотіли про радість бездумного буття, про морок своїх заростів, де живуть жучки, коники, ходять поважно дрофи, свистять ховрашки, в'ють гнізда степові орли.

Кінець

КАЛЕНДАР ПОВІЛЬНІШИЙ...

Календар повільніший
від серця,
І тому так тягнеться зима.
Вже весна прийшла,
часом здається,
А її немає та й нема.

Вийдеш на дорогу спозаранку
(Ще туман в очах,
солодкі сни...)
Вітер пахне щастям
і коханням...
Що ж це, як не перший
знак весни?!

Он цвітуть пухнасті,
ніжні мірти,
Слива мріє в китицях рясних...
Та своїй уяві ви не вірте:
Це ж за нічку випав
свіжий сніг.

Та хоч скрізь ще холодно
і слизько,
Для весни уже пісні
й вірші —
Бо ж вона вже тут,
зовсім вже близько,
Бо ж вона у вас уже в душі.

ГАННА ЧЕРІНЬ

ПРО МИСТЕЦТВО МИХАЙЛА МОРОЗА

Хоч убогий та скромний український мистецький квітник на чужині, насильно відірваний від рідного грунту і позбавлений безпосереднього животворчого зв'язку з своїм народом, та таки дорогий він нам, бо росте на клаптиках української землі, що ми її носимо у наших серцях. І хоч квіти з нього не прикрашують пишних заль світових мистецьких хоромів Лювру та Прадо, ближчі вони нам від розкішних чужих троянд.

У цьому квітнику гордо пишається квітка наполегливо плекана мистцем Михайлом Морозом. Чомусь вона більше приваблива від інших. Частинно це стається мабуть тому, що у ній ще так свіжо помітно сліди впливів незабутньої творчости Морозового майстра Олекси Новаківського. Та коріння успіху Михайла Мороза, на нашу думку, сягають багато глибше: — якісь невидимі нитки в'яжуть його мистецтво з буйністю нашого барокко; з таємничістю незбагненого первня, що формував естетичну цілеспрямованість у творчості нашого народного примітиву; з творчим віталізмом української культури.

З початком цього року, від 10 до 23 січня, в малій американській галерії „Панорас" в Ню Йорку, проходила з успіхом друга індивідуальна виставка мистецьких праць цього відомого українського мистця. Неспівзвучність тісної галерії з динамічними Морозовими картинами помітно підривала бажане враження. Та, не зважаючи на технічні недоліки виставки, Михайло Мороз виказався цим разом більшою як колинебудь раніше раціональністю тенденцій розвитку свого мистецтва. Без радикальних змін, дорогою свідомої еволюції, його мистецтво прямує від імпресіоністичної сенсуальности до повноти вислову емоцій за допомогою кольору. Коли порівняємо Морозові праці з попередніх літ з сучасною його творчістю, то побачимо, що процес еволюції його мистецтва споріднений з внутрішнім сенсом розвитку, який переживало західньо - европейське малярство впродовж останнього століття. Маємо на увазі реактивний ланцюх розрядження мистецьких ідей в Европі, де розвиток однієї мистецької течії духово обгрунтовував народження своєї суперниці. Тут існує очевидна пов'язаність поміж такими течіями як імпресіонізм, фувізм, експресіонізм, і врешті абстракціонізм з безпредметним малярством, як остаточним підсумком загального стремління до так званого „чистого мистецтва".

У своїй основі, мистецтво Михайла Мороза, оперте на імпресіоністичних засадах. На це вказує чисто пластичне розуміння мистцем красвиду без зайвої „літературної" описовости. Одначе на цьому поверхове імпресіоністичне бачення, зведене до границь вислову вражінь умотивованих світляними ефектами, вільністю повітря та настроєвими моментами, у Михайла Мороза кінчається. В дійсності природа для Михайла Мороза є головне важлива як посередник, за допомогою якого він намагається висловити більше глибокі, емоційні переживання. Це надає його мистецтву власного індивідуального характеру — динаміки гри пензля, рухливости композиції, пристрасти до брунатно червоних барв. За цим приховане бажання розворушити, схвилювати, занепокоїти глядача. „Червоним та зеленим я старався виявити ці велетенські речі — людські пристрасті" — писав напередодні нашого століття піонер новітнього експресіонізму Вінцент Ван Гог. Подібне намагання притаманне і Морозовому малярству. Тут і початок його експресіонізму.

В такому аспекті пейзаж, як сюжет, у Михайла Мороза, починає втрачати свою актуальність. Він, піднесений до щиту суб'єктивної інтерпретації, губиться під поверхнею чисто пластичних та емоційних виявів. Виникає питання — чи зуміє Михайло Мороз вповні визволитися від натуралізму, відкривши для свого експресіонізму ширші горизонти зовсім абстрактної та безпредметної творчости? На це питання може відповісти, з часом, своєю творчістю, лише сам мистець, при умові якщо він дійсно бажає переключити своє мистецтво на цілком модерні рейки.

Процес еволюції Морозового мистецтва, у границях багатства пластичного позитивітизму, маркантний також своїми не завжди переконуючими ознаками. Наприклад, на зміну сміливим зіставленням кольорів в минулому, прийшла кольористична манєра, правда, цікава своєю динамічністю, одначе скупіша на більше просторі кольорові площини. Однаково вражає композиційна одноманітність, що до речі ніколи не покидала мистецтва Михайла Мороза і яка, не зважаючи на —силевий розвиток, лишилась йому притаманною. Композиція, з трикутноподібною формою, з осередком в центрі картини не завжди є ідеальною розв'язкою внутрішньої організації мистецького твору.

Можна очікувати, що надзвичайна популярність, серед нашої спільноти, мистецтва Михайла Мороза, яке на нашу думку перебуває в сучасну пору в зеніті свого пластичного та духового розквіту і стоїть, як здогадуємось, напередодні нами передбачуваних кардинальних змін у сторону повної абстракції, може бути захитана з причин Морозового відходу від загально прийнятої й одобрюваної конвенсійности.

Тому, тепер, більше як колинебудь в минувшині, наші симпатії стоять по стороні цього великого українського мистця.

Богдан Певний

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь проф. А. Даллїна „Деякі висновки з Угорської Революції 1956 року".

Пленарну конференцію УВАН у ЗДА 17. січня відкрив дійсний член Академії, проф. Ігор Шевченко, який відрекомендував доповідача, професора Колумбійського університету, А. Даллїна, як фахівця в справах Східньої Европи, що останнього часу детально вивчав події, пов'язані з Угорською Революцією 1956 року.

Проф. Даллїн згадав про співпрацю з покійним проф. М. Ветуховим, з яким він минулого року договорювався про свій виступ в Академії. Проблеми сьогоднішньої доповіді трудні, але дуже цікаві, бо події в Угорщині кидають світло на життя в совєтській сфері. Матеріяли про Революцію зібрано шляхом розмов з численними утікачами з Угорщини.

Проф. Даллїн подав короткий огляд життя Угорщини після 1945 року. За твердженнями утікачів, 1946-48 роки відзначалися досить вільним політичним і інтелектуальним життям. Але поступово комуністична влада консолідувалася. Останні роки панування Сталіна, 1949-52, були роками терору. Після смерти диктатора настала відлига і виявилося, що в Угорщині нема монолітної влади, а внутрішні інтелектуальні сили не до кінця задушені. В 1953 році почався „новий курс" і прем'єр Надь сподівався запровадити зміни всередині існуючої системи. Політичне життя пожвавлювалося, зокрема цьому сприяла амнестія, що звільнила політичних в'язнів. Всередині Комуністичної партії настав розкол, який досягнув вершка в кінці 1956 року, окремі фракції притягли людей з-поза партії. Після 1953 року пожвавилася література і журналізм, що стали полем вияву політичних поглядів.

В жовтні 1956 року сталась Революція, яка є цілком відмінною від клясичних революцій минулого. В дні перед Революцією економічного погіршання не було, як не було і загострення політичних утисків. Почалось повстання і надзвичайно швидко упали центральні державні інституції, партія, армія. Зразу виникло багато революційних організацій — комітети, спілки молоді. З'явились і постаті на взір Махна, що використовували становище. Були активними і колишні комуністи з розчарованих.

Виникає цікава проблема, звідки прийшли демократичні тенденції в суспільстві, що роками було під владою диктаторів. Друга проблема: наскільки події в Угорщині є унікальними, чи можуть подібні події статися в іншій тоталітарній країні.

На думку доповідача, угорські події показали слабість совєтської системи. Вони як наслідок бумеранґового удару, пропаганди і утисків. Впливу з-зовні не було, події розгорнулися всередині Угорщини, яка була чутливим місцем совєтської зони.

Після доповіді була дискусія. Зокрема д-р О. Федишин сказав, що він теж мав нагоду зустрічатися з утікачами з з Угорщини, які говорили про бажання угорців досягти суверенности.

Відповідаючи на питання і виступи в дискусії, проф. Даллїн порушив ще ряд моментів. Зокрема він сказал, що тепер умови в Угорщині дещо відпружені. Було питання — що говорили утікачі про те, як самі угорці оцінювали повстання. Доповідач вияснив, що то був час дії, а не оцінок. Люди діяли, не думаючи, чи революція, в якій вони беруть участь, має історичний характер. Відносно поведінки совєтських військ, проф. Даллїн сказав, що він знає про випадки, коли совєтські військові відмовлялися уживати зброю. Відомі два випадки переходу на бік повстанців і випадки втечі з армії. Два танки були покинуті обслугою.

Л. Д.

● Східньо - німецькі комуністи делегували Ганса Е. Л. Фосса з свого міністерства закордонних справ, щоб він як „журналіст" поїхав на Зимову Олімпіяду до Скво Валлі у Каліфорнії. Але американці затямили собі, що той сам „журналіст" на минулорічній конференції міністрів закордонних справ у Женеві займався такою комуністичною пропагандою, що обурив навіть толерантних швайцарців. Тому йому відмовлено візу.

Інж. Дмитро Андрієвський в Сиракюзах, Н. Й.

Добра була думка місцевого Відділу Організації Державного Відродження України запросити до нашої громади відомого журналіста й громадського діяча інж. Дмитра Андрієвського з доповіддю, яку він виголосив 6-го лютого. Тема доповіді „Україна й сучасна міжнародна політика". Чи можна сказати щось нового й цікавого на цю тему? Шановний доповідач доказав, що так, чого виявом було захоплення доповіддю приявної публіки. Багатий і цікавий матеріял, що його подав доповідач, визначався ясністю і прозорістю викладу, певні політичні явища були проаналізовані майстерно, а висновки й заключення були блискучі. Не можна тут ширше зупинитись над поодинокими думками, що їх кинув доповідач, але хоч коротко потрібно звернути увагу на ці питання, що їх порушено в доповіді, а які мають зв'язок із Світовим Конгресом Українців. Доповідач в цих справах висунув дуже переконливу аргументацію.

В загальному можна було схопити важливіші моменти, що їх міг би виконати Світовий Конгрес, а то: Авторитетно перед цілим світом здемаскувати злочинну політику Москви відносно України. Український світ своїм виступом за права українського народу дав би моральну й політичну силу нашому народові за залізною заслоною, піддержав би його у великому змагу й сильно вдаряв би по фальшивій політиці Москви. Конгрес міг би сконсолідувати основи нашого громадсько - суспільного життя у вільному світі. Тут можна б відмітити справи виховання нашої молоді, українського шкільництва, розроблення певних наукових тем і т. д. Доповідь викликала пожвавлену й цікаву дискусію. Нецікавою була дискусія лише тоді, коли дехто з дискутантів пропачковував свої ревеляції, які не мали ніякого зв'язку з доповіддю. Під час кільканденного свого побуту у нашій громаді інж. А. Андрієвський виголосив ще у рямках української радіогодини коротку мову на тему „Коекзистенція і українська справа", говорив на місячних сходинах членів „Української Січі", Відділ 39 УНСоюзу і відвідав сходини жіноцтва, зорганізованого у Українському Золотому Хресті, яке прийняло його сердечно та зложив візити чільним нашим громадським діячам.

М. С.

Короткі Вістки

● **Летунство** веде слідство в справі таємних предметів, які мали 14-го лютого літати над Аляскою. Якийсь ясний предмет надлетів був від Сибіру на висоті двох - трьох тисяч стіп і міняв напрям свого лету, що означало б, що ним керувала людина. Інші спостерігачі потверджують, що той предмет летів із великою швидкістю.

● **Президент Айзенгавер** заявив на пресовій конференції, що він що-тільки зі щоденного часопису довідався про те, що його сват, батько його невістки п-ні Джан Айзенгавер, емеритований полковник Персі В. Томпсон хоче стати активним політиком і старається про вибір на стейтового державного секретаря на Флориді, кандидуючи від Республіканської партії. Президент заявив, що міг би дати своєму тестеві деякі поради, коли б він про них просив.

БЕЗ ПОЛІТИКИ

● **Донька японського монарха**, 21-річна княжна Суга, вийде 10 березня ц. р. заміж за 26-річного князя Гісанорі Шімазу, який тепер працює, як платний службовик в Банку для експорту й імпорту в Токіо. Офіційно оповіщено, що на весіллі будуть приявні цісар Гірогіто, цісарева Нагако, наступник престолу Акігіто з своєю дружиною та яких 30 осіб, свояків нареченого.

● **В Австралії** в усіх католицьких церквах відчитано пастирського листа єпископів, що тісно співпрацюють в Австралійським католицьким Еміграційним Комітетом, що поручає урядові злібералізувати іміграційний закон та допустити до Австралії багатьох частинних калік, яким заборонювали в'їзд. Єпископи звертають увагу, що ці нещасливі напевне стануть найбільш вдячними і корисними громадянами Австралії та що це неморально відмежуватися осіб, які не є на 100% сильні й здорові.

● **У Нігерії** ведеться тепер завзяту війну проти страшної недуги сплячки, яку спричинює муха тсе-тсе. Вирізують, спалюють і дезинфектують трійливими газами великі обширі джунґлі, яка, з своїми мокляками і духотою, є ідеальним місцем для розмножування названої мухи, що відтіль мандрує у здорові околиці. Водночас піддають лікарським провіркам та націплюванню 11 мільйонів мешканців даного обширу, по півтори мільйона осіб річно.

Керол Гейсс здобула золоту медалю на Зимовій Олімпіяді

Відзначені золотою і срібною медалями змагунки Керол Гейсс, репрезентантка ЗДА (ліворуч), і Сковкє Дійкстра, репрезентантка Голляндії.

Скво Веллі, Каліфорнія. — Відома американська спортсменка 20-річна Керол Гейсс 23-го лютого здобула першу золоту медалю для ЗДА на Зимовій Олімпіяді за найкращу фігурову їзду на лижвах (ковзанах). Вона здобула 1,500.1 пункта, а голляндка Сюке Дійкстра — 1,424.8 пункта. Третє місце здобула американка Барбара Ролс (1,414.9). Загальне точкування 23-го лютого представлялося так: СССР — 104 пункти (4 золоті медалі, 3 срібні і 5 бронзових); Німеччина — 49.5 пункта (3 золоті, 3 срібні); ЗДА — 39 пунктів (1 золота, 2 срібні і 3 бронзові); Швайцарія — 25 пунктів (2 золоті); Фінляндія — 20 (1 срібна і 2 бронзові) і Норвегія — 18.5 (одна золота і одна срібна).

Стверджено, що катастрофу літака в Каролайні спричинила підкладена бомба

Вашингтон. — В сенатській підкомісії для справ авіяції зізнавав голова Цивільної Аеронавтичної Ради Джеймс Р. Дирфі, який твердив, що катастрофу літака в дні 6-го січня недалеко Болівії в Північній Каролайні спричинила бомба, підкладена нюйоркським адвокатом Джюлієном Френком, який був забезпечений на більше як на один мільйон долярів. Сліди динаміту знайдено на тілі Френка, а так само на окремих частинах знищеного літака. В цій катастрофі згинуло тоді 34 особи. На підкомісії говорили і про подібну катастрофу над Мехіканською затокою в листопаді 1959 року. У зв'язку з нею заарештовано д-ра Роберта Спірса, який на свій квиток замість себе посадив із бомбою на літак свого приятеля. Той приятель згинув разом з літаком, а жінка Спірса мала взяти забезпечення за свого „вбитого" чоловіка, який жив в Арізоні, де його заарештовано.

● **Іракський прем'єр Абдул Карім Кассім** уперше від своєї революції в липні 1958 року полетів з Багдаду у смугу над кордонами Іраку з Сирією. Якраз тоді недалеко по протилежному боці об'їздив кордон єгипетський президент Нассер, його завзятий ворог. Кассім заявив, що приїзд Нассера „підозрілий".

SHARE IN AMERICA
BUY U.S. SAVINGS BONDS

Президент не підписав законопроєкту про видатки на очищення рік і каналів

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 2-го лютого поставив вето проти законопроєкту про те, щоб впродовж 10 років видавати річно на очищення рік і каналів по $90,000,000. Згідно з теперішнім законом уряд видає на цю ціль річно тільки $50,000,000 — це значить впродовж 10-ох років видасть тільки $500,000,000. Це перший важливіший законопроєкт, який Президент відкинув цього року тому, що на його думку, очищувати канали і ріки, які пливуть попри міста, повинні самі ці місцевості при допомозі стейтової леґіслятури, а федеральний уряд має давати тільки незначну допомогу на цю ціль. Президент гадає, що визначна федеральна допомога на очищення стічної води принесла б шкоду містам, бо вони чекали б на допомогу збоку і самі не дбали б про те, щоб якнайшвидше ліквідувати занечищені води в своєму районі. Конґрес сподівається, що знайде потрібну більшість двох третіх голосів на те, щоб перемогти вето Президента.

Остерігає проти труднощів у навчанні англійської мови

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Працівник іспитово - освітньої служби в Прінстоні, Н. Дж., Пол Б. Дідоріх, промовляючи на конвенції Американського Т-ва Шкільних Адміністраторів, сказав, що в найближчих роках буде обниження рівня навчання англійської мови в середніх школах (гайскулах), а в 1970-му році одна четверта хлопців і дівчат що здаватимуть іспити до Коледжів не здадуть іспиту, бо вони не вмітимуть читати і писати на рівні коледжу. Щороз більше число учнів у гай скулах дійде до того, що один учитель мусітиме навчати 200 учнів. Учитель потребуватиме 33 години, щоб скляcифікувати і поправити одну пачку задач.

Земляні горіхи — успішний лік проти гемофілії

Ню Йорк. — Лікар - науковець із Луїзіяни д-р Брюс Будро надрукував статтю в англійському науковому журналі „Природа", в якій виявляє свій дослід в лікуванні недуги крови т. зв. гемофілії земними горішками. Д-р Будро нездужав на гемофілію, і після кожного найменшого поранення потребував численних трансфузій крови, щоб заповнити ту кров, яка витекла внаслідок поранення. В 1957 році він поранив собі коліно і зі здивуванням ствердив найближчого дня, що воно загоїлося і кров не витікала. Він перед пораненням з'їв був цілу пригорщу земних горіхів, які спричинили загоєння рани без жадних лікарських заходів. Гемофілія — це „королівська недуга", яку дістають в спадку члени аристократичних родів. Ця недуга полягає в тому, що найменша рана на людському тілі не гоїться і кров витікає безупину, бо вона не може сціплюватися, як це буває у здорової людини. На цю недугу померли в цьому віці два сини еспанського короля Альфонса XIII, які дістали гемофілію від своєї матері Євгенії Батгенберґів, а вона мала її від англійської королеви Вікторії.

Ніксон за федеральну допомогу на лікування старших віком осіб

Вашингтон. — З авторитетного джерела повідомляють, що віце-президент Ричард М. Ніксон як майбутній республіканський кандидат на президента старається про те, щоб федеральний уряд предложив свій плян допомоги на лікування старших віком осіб, головним чином тих, які користають із пенсій соціяльного забезпечення. Ніксон хотів би мати зброю проти демократичного кандидата сенатора Джана Ф. Кеннеді, коли б він брав участь у правиборах в родинному стейті Ніксона — Каліфорнії. Сен. Кеннеді є за законопроєктом, згідно з яким особи зі старечою пенсією мали безплатну лікарську опіку в шпиталях, бо за них платило б соціяльне забезпечення, до якого вони мали б давати збільшені вкладки. Гадають, що зусилля Ніксона мають успіх, бо департамент здоров'я, виховання і добродійности вніс законопроєкт до Конґресу про медичну опіку для старших осіб. Але пляни цього департаменту дуже різняться від демократичних законопроєктів конґресмена з Рбвд Айленду Ейма Дж. Форанда і сен. Кеннеді, бо д-р Артур Флемінґ проєктує, щоб лікарською допомогою для пенсіонарів займалися самі стейти, а федеральний уряд тільки допомагав би їм в цьому ділі. Д-р Флемінґ предложив аж п'ять плянів в цій справі. Найменші видатки на лікування пенсіонерів мали б виносити 90 мільйонів долярів річно, і їх стягали б із податків, а видатки в п'ятому проєкті виносили б аж один більйон долярів річно і покривали б всі витрати на лікування, аж до опіки медичної сестри в домах пацієнтів включно.

ЗДА мусітимуть видати на воду 180 більйонів долярів

Ню Йорк. — Секретар-демократ з Оклагоми Роберт С. Керр, який є головою сенатської Комісії Водних Ресурсів, промовляв на зборах Нюйоркської Водної Асоціяції і передбачав, що в найближчих роках зростатиме населення цієї країни і її економіка і у зв'язку з тим збільшиться запотребування на воду так, що в найближчих 20-ох роках треба буде видати на воду 180 більйонів долярів. Тепер населення ЗДА становить коло 180 мільйонів, національна продукція виносить близько 500-ох більйонів долярів, але в 1980 році населення зросте до 240 мільйонів, а крайова продукція може подвоїтися в тому самому часі. Сенатор Керр не передбачав, скільки в 1980 р. треба буде видавати на транспорти в цій країні, тільки сказав, що тепер на цю ціль витрачається річно коло 64-ох більйонів долярів. Він назвав відкриття водного шляху на ріці св. Лаврентія вийнятковою подією для економіки і ЗДА.

Суддя Блек проти обмежування конституційних вольностей

Ню Йорк. — Суддя Найвищого Суду ЗДА Гюґо А. Блек промовляв в Нюйоркській правничій школі при університеті і гостро критикував тих, які хотіли б „розсудливо" обмежити конституційні вольності одиниці в цій країні. Він сказав, що суд не може на це погодитись, бо завдання суду — це „необмежена" оборона конституційних прав одиниці. Суддя Блек займає теперішнє становище від 1937-го року і він дуже рідко виступає публічно. У своїй промові він виступив проти тих правників, які як суддя Найвищого Суду Фелікс Франкфуртер, які є визнавцями іншої правничої філософії, і які гадають, що суд мусить прислухуватися до голосу Конґресу і не уневажнювати тих законопроєктів, які мають „розсудливу" основу. Суддя Франкфуртер і його прихильних із Апеляційного Суду ЗДА Лернед Генд гадають, що в конституції немає жадних абсолютів, що їх неможна б змінити. Суддя Блек заявив, що він не погоджується з таким становищем. „Моя віра така, що є „абсолюти" в перших десятьох додатках до конституції, т. зв. „Билл о райтс". Промовець із гумором переходив ті додатки і говорив про те, що було б, коли б їх хтось показував.

Генерал Медаріс за одну аґенцію космічних просторів

Вашингтон. — Колишній голова армійської аґенції балістичних ракет генерал майор Джан Б. Медаріс, зізнаючи в Палатній Комісії Космічних Просторів, заявив, що не треба творити двох урядових аґенцій для дослідів космічних просторів, — одну цивільну, а другу військову, — бо цим способом розбивається зусилля народу і витворюється „нелогічну і неправильну ситуацію". Він закликав до створення однієї аґенції для керування працями для здобуття космічних просторів, і над нею повинен мати нагляд Пентаґон. Генерал Медаріс домагався також, щоб ЗДА якнайшвидше зрівнялися із СССР, або навіть здобули першенство в цій ділянці. На думку генерала Медаріса це конче треба осягнути, щоб піднести настрої вільного світу, який турбується тим, що СССР може хвалитися перевагою в продукції ракет і погрожувати вільному світові знищенням.

Фахівці від харчування остерігають американців, щоб не об'їдалися

Ню Йорк. — Дієтична революція спричинила те, що тепер тільки одна десята населення цієї країни зле відживляється, це значить не їсть стільки, скільки треба для здоров'я людини, хоч ще донедавна таких американців була одна третя всього населення. Але тепер американці не є здорові тому, що забагато їдять, як це стверджує директор шпиталю св. Луки д-р Теодор Ван Італлі. Цей лікар каже, що одна п'ята американців у середньому віці забагато важить, що спричиняє численні недуги в організмі. Він рекомендує вести публічну кампанію проти того, щоб люди об'їдалися. Науковий диреткор Адміністрації Харчів і Ліків д-р Пол Дей остерігав проти медичного способу зберігання харчів і їх продукції, бо затроєні харчі хемікаліями є деколи небезпечніші як сама недуга, бо наслідків від повільного діяння цих отруйних речовин не можна розпізнати довший час. Директор Харчової Фундації д-р Ґлен Кінґ твердив, що внаслідок непоінформованости або брак дисципліни і сильної волі 25 відсотків американців щоденно споживає стільки кальорій, що їхній стан здоров'я є нижчий, як повинен бути при такому добробуті, який тут панує.

РОЗШУКИ

Настя Палащук (з Крисики) пошукує дві односельчанки, НАСТЮ І МАРІЮ ГУК (чоловічих прізвищ не знаю), із села Лиса, повіт Підгайці. До ЗДА прибули перед 1-ою світовою війною. Жили правдоподібно у Вруклині. Хто знав би про них, або вони самі, прошу голоситися на адресу:
Nastia PALASZCZUK
302 — 22nd Street
Denver, Colo.

Олекса Куцик пошукує Стефана ВОЛОШАНСЬКОГО, який перебуває тепер у Канаді. Хто знав би про нього, або він сам, прошу ласкаво голоситися на адресу:
Oleksa KUCYK
1933 W. Superior Street
Chicago, Ill., USA

Пошукую пані ГЕЛЕНУ ВОЛЯНСЬКУ, з Добромиля, якої остання відома адреса була: Helen Wolanska 523 W. 142nd St., New York City, USA. Зголошення прошу слати на адресу:
John KOBZDAY
76 Riverview Gdns
Toronto 9, Ont., Canada

Зенон КУЧЕР, син Юрія з Рудна, пошукує брата МИХАЙЛА, і просить заграничні видавництва про передрук. Інформації слати на мою адресу:
В. ДМИТРОВИЧ
2348 Professor Street
Cleveland 13, Ohio

Посмертні Згадки

Николай СИНЧИШИН, довголітній член Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, помер 2-го лютого 1960 р., по короткій недузі, на 73-му році життя. Покійний походив зі с. Сливниці, пов. Старий Самбір, Західня Україна. До УНСоюзу вступив 1915 р. Полишив у смутку сестри, Катерину Пружинську, Марію Войтів і Антонію Сірохман та їх родини. Похорон відбувся 6-го лютого 1960 р., з української греко-кат. церкви св. ап. Петра й Павла — W. 7th, Клівленд. Покійного похоронено на українському цвинтарі св. ап. Петра й Павла в Парма, Огайо. — Вічна Йому Пам'ять!
М. Бобечко, секр.

Михайло ДИКИЙ, член Б-ва Св. Стефана, Відд. 221, УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 3-го лютого 1960 р., на 66-му році життя. Покійний походив з м. Золочів, пов. Золочів, Західня Україна. Полишив у великому смутку дружину Анну, доньки: Стефанію Шкоруда, Леонтину Чорняк, Павлину Котовську та Євгенію Крутиголова, синів: Антона, Володимира, Ярослава і Юрія та 16 внуків. Похорон відбувся 6-го лютого 1960 р., при участи Родини, Членів Відділу та Приятелів, з укр. кат. церкви св. о. Миколая, на український цвинтар св. о. Миколая. З відходом Покійного Родина втратила доброго мужа і батька, а громада свідомого українця. — В. И. П.!
Т. Шпікула, секр.

Микола ГРИБ, — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292 УНСоюзу в Дітройті, Миш., помер 7-го лютого 1960 р., на 73-му році життя. Покійний походив зі с. Стрілки, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишив у глибокому смутку дві доньки: Анастасію і Катерину, 4 синів: Івана, Михайла, Антона і Василя, 9 внуків та 4 правнуків. Похорон відбувся 11-го лютого 1960 р., з пох. заведення до церкви св. І. Хрестителя, а опісля на цвинтар Holy Sepulchre. — В. И. П.!
П. Федик, секр.

ТАРЗАН, ч. 4410. Готово до принесення жертви.

Над берегом скелі Джім Кросс швидко почав церемонію. Він виступив перед захоплену публіку, драматично гукаючи . . .

Барабанники припинили барабанити, коли Кросс звернувся до Тарзана. — Вже час, — він просичав.

І в тій хвилі два сильні тубільці зближалися, щоб змусити виконати команду свого провідника!